

Plan van aanpak vervolg Green Deal Groene Daken

Behorend bij tekst Green Deal Groene Daken fase 2
2 februari 2016

Context

Begroeide daken versterken ecosystemen en leveren daarmee ecosysteemdiensten zoals afvangen van fijn stof, verlagen van de koellast in gebouwen, verminderen van hittestress in steden, bufferen van water tijdens hevige regenval en vergroten van biodiversiteit. Een begroeid dak biedt bovendien verruiming van de gebruikruimte en kent een langere levensduur dan een zwart dak.

Om de bebouwde omgeving meer klimaatbestendig te maken, geven diverse gemeenten subsidie op de aanleg van groene daken. Echter, de hoogte en voorwaarden van de subsidieregelingen verschillen nogal per gemeente of zelfs binnen één gemeente. Daarnaast blijkt aan de vraagzijde dat men bij meer dan de helft van het aantal bouwaanvragen het dak de functie van begroeid gebruiksdak wil geven. Iets waar de bouwverordening nu niet in voorziet.

Kortom op dit moment zien veel potentiële eigenaren van begroeide daken nog niet voldoende baten om de investering te laten renderen. Veel van de baten komen niet ten goede aan degene die het dak aanlegt. Deze thematiek zich leent voor een procesaanpak via een Green Deal.

Green Deal fase 1

De Green Deal Groene Daken beoogt landelijke stimulering van groene daken. Stakeholders die baat hebben bij meer groene daken zoals gemeentes, waterschappen, verzekeraars, marktpartijen en kennisinstellingen ontwikkelen samen een nieuw maatschappelijk verdienmodel. En ze kijken samen met de rijksoverheid naar het benutten van kansen en het wegnemen van knelpunten.

De afgelopen anderhalf jaar werkte een breed consortium aan een aantal routes voor het opschalen van groene daken. Het rapport "Maatschappelijk verdienen met groene daken" beschrijft het proces en de resultaten van deze ongebruikelijke coalitie.

Dit plan van aanpak gaat over het vervolg van de Green Deal en bouwt voort op de resultaten uit fase 1 (september 2014 t/m december 2015). Het is mede gebaseerd op de resultaten van een enquête onder de deelnemers en een aantal gesprekken met geïnteresseerde nieuwe deelnemers.

Ontwikkelen maatschappelijk verdienmodel, fase 1 (2014 – 2015)

Fase 1 van de Green Deal Groene Daken kende een multi-stakeholderproces met vertegenwoordigers van gemeenten, waterschappen, dak-bedrijven, adviesorganisaties, hoveniers, financiële instellingen, NGO's en de kenniswereld. Dit multi-stakeholderproces heeft in de eerste fase vruchten afgeworpen bestaande uit vijf concepten voor verdienmodellen en bijbehorende samenwerkingsverbanden:

A. Differentiatie belastingen: Samen verdienen door differentiatie van belastingbedragen zoals kortingen op belasting bij aanwezigheid van een groen dak (Waterschapsbelasting, OZB en Rioolheffing). Resultaat: een separaat onderzoek naar mogelijkheden en haalbaarheid.

B. Waterschade preventie en verzekeren: Samen verdienen door per gemeente een waterschadekaart te maken. Vanuit de verzekering zijn twee doelgroepen te onderscheiden, namelijk particulieren (vaststellen welke schade nu geclaimd wordt) en gemeenten (verzekerd voor aansprakelijkheid voor waterschade).

C. Gebouwlabele: Waarde voor water en biodiversiteit van groene daken aantoonbaar maken in gebouwlabele. Eerste focus ligt op BREEAM (vastgoedontwikkelaars) en GPR-score (gemeenten, scholen). Focus op de bestaande en renovatiebouw. Daarnaast kijken of een apart waterlabel of klimaatlabel voor gebouwen haalbaar is. Resultaat: 2 rapporten over mate waarin biodiversiteit en waterretentie in BREEAM en GPR zijn verwerkt, en gesprek over de update van BREEAM.

D. Ecosysteemherstel: Kansen voor groene daken in kaart brengen, daken bundelen voor gebiedsgerichte aanpak en aantrekkelijk maken voor projectontwikkelaars en grotere investeerders. Verder ontwikkelen concept 'biodivers bouwen'.

E. Mindset: Bewustwording van voordelen van groene daken. Kennis hierover vergroten en verspreiden, oa via voorbeelden en een website. Resultaten: Een handleiding voor dakeigenaren van SBRCURnet en een website in wording door het Platform Duurzame Daken.

Experimenteren en uitwerken maatschappelijk verdienmodel, fase 2 (2016 – 2017)

De focus voor het vervolg ligt op het experimenteren met de verdienconcepten en de verdere uitwerking. Doel is om zo tot volwaardige nieuwe verdienmodellen te komen die de landelijk opschaling van begroeide daken zullen versnellen. Naast de in fase 1 ontwikkelde concepten, wordt er ook gewerkt aan landelijke stimulering van groene daken via prestatie-wensen. En aan stimulering via gemeentelijk beleid.

Verdere uitwerking betekent nadere onderbouwing en invulling met cijfers, voorbeelden en rekenregels. Met experimenteren doelen we onder andere op het toetsen in de praktijk aan de hand van pilots.

Routes waar we in de vervolgfase van de Green Deal verder aan willen werken zijn:

- A. **Differentiatie belastingen** (Rioolheffing, waterschapsbelasting, OZB)
- B. **Gebouwlabe**ls (BREEAM en GPR)
- C. Op **landelijk** niveau verkennen mogelijkheden voor **stimuleren** van biodiversiteit en klimaatadaptatieve functie van gebouwen via prestatie-wensen (omgevingswet, BBL)
- D. Verkennen mogelijkheden voor stimulering van biodiversiteit en klimaatadaptatieve functie van gebouwen via **gemeentelijke bepalingen**, (oa bestemmingsplan)
- E. **Mindset** (onafhankelijke website).

Het verdienconcept “waterschadepreventie en verzekeren” wordt wellicht buiten de Green Deal verder zelfstandig doorontwikkeld. Het concept “ecosysteemherstel” krijgt een vervolg via een apart onderzoek dat op dit gebied zal starten, wel binnen de context van de Green Deal.

Daarnaast lopen er een aantal zelfstandige dwarsdoorsnijdende thema’s en projecten

- a. Ontwikkeling van een **kansenkaart** via de Atlas Natuurlijk Kapitaal (voor differentiatie belastingen, mindset, gemeentelijke stimulering en ecosysteemherstel)
- b. Ontwikkelen en testen **Hemelwaterlabel** voor gebouwen door Nelen & Schuurmans (voor differentiatie, gebouwlabe
ls en verzekeren)- c. **Onderzoek biodiversiteit** (ecosysteemherstel, gebouwlabe
ls en mindset)- d. **CoP Meten en Monitoren GroenBlauwe daken** door STOWA (relatie blauwgroendak en water).

Beoogde werkwijze

Voor het proces van het vervolg van de Green Deal Groene Daken stellen we voor:

- Werkgroep per route / verdienconcept om het concept verder uit te werken en te toetsen. Iedere werkgroep heeft een eigen aanspreekpunt, de zogenaamde werkgroep
leider, desgewenst aangevuld met een werkgroep secretaris;- De dwarsdoorsnijdende thema’s en projecten hebben een kortere doorlooptijd en kennen in principe een eigen financiering. Vanuit de Green Deal Groene Daken is er per thema een aanspreekpunt voor afstemming en samenwerking benoemd;
- 4 plenaire bijeenkomsten per jaar om tussentijdse resultaten te delen en aan te vullen. De dwarsdoorsnijdende thema’s komen hier ook aan bod;
- Tussentijdse afstemming tussen de werkgroep
leiders bij voorkeur via conference call;- Bilaterale afstemming en samenwerking met andere ontwikkelingen in de context van de Green Deal Groene Daken.

De kennis die ontwikkeld wordt in de Green Deal Groene Daken is vrij beschikbaar voor alle partners, deelnemers en andere belangstellenden en belanghebbenden.

Beoogde resultaten

Het concrete resultaat van de Green Deal zal zijn:

- A. **Differentiatie belastingen**: rapport waarin helder is beschreven welke juridische mogelijkheden er zijn. Rekenvoorbeelden voor gebouweigenaren, gebouwgebruikers en gemeentes en waterschappen. (Rioolheffing, waterschapsbelasting, OZB)
- B. **Gebouwlabe**ls: onderbouwde inbreng bij de update van BREEAM, en daarin als gesprekspartner optreden. Betere waardering van biodiversiteit en waterretentie van gebouwen bij BREEAM en GPR. Eventueel andere gebouwlabe
ls in kaart brengen en agenderen.- C. Op **landelijke stimulering**: verkennen welke mogelijkheden er zijn, en deze op de politieke agenda zien te krijgen;
- D. **Gemeentelijke bepalingen**: handleiding voor gemeenten die groene daken willen stimuleren. Met handvatten voor beleid en uitwerking, inclusief het wegnemen van belemmeringen in structuurvisie en bestemmingsplan;

E. **Mindset:** goed gevulde website met informatie voor projectontwikkelaars en gebouweigenaren.

De dwarsdoorsnijdende projecten hebben als resultaat:

- a. Een **kansenkaart** voor groene daken op het gebied van water en biodiversiteit, bij voorkeur landelijk te gebruiken via de Atlas Natuurlijk Kapitaal;
- b. Een handleiding voor stedenbouwkundig planologen en architecten over hoe zij waterretent en **biodivers** kunnen **bouwen**;
- c. Indien haalbaar: een ESCo achtige organisatie die met name door de verdiensten op levensduur, energie en water, bundels van daken aanbiedt aan investeerders die van natuurlijk kapitaal een business case willen maken. Deze biodiverse daken kunnen ook als compensatie maatregel worden aangewend, en gecertificeerd worden via een VCA.

Daarnaast zal het netwerk rond groene daken versterkt zijn door de uitwisseling van kennis en ervaring in de plenaire bijeenkomsten, en de nieuwsberichten die worden verstuurd. Het streven is om de Green Deal in 2017 af te sluiten met een landelijk slotevent om de eindresultaten te presenteren en kennis breed te delen. De organisatie van dit event maakt op dit moment geen onderdeel uit van het budget voor het procesmanagement.

Deelnemers uit fase 1 (die vrijwel allemaal weer meedoen aan fase2):

Overheden: Ministerie van Economische Zaken, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, gemeenten Almere, Amsterdam, Enschede en Rotterdam, Amsterdam Rooftop Solutions, Rijkswaterstaat, Waterschap Aa en Maas, Waterschap de Dommel, Waternet

Brancheverenigingen: VEBIDAK, VHG ondernemers in het groen, Vereniging Bouwwerk Begroeners

Bedrijven: BDA Groep, BTL Nederland, Leven op Daken, Mastum Daksystemen, Optigroen, Roofupdate, Troelstra en de Vries, Van der Tol Groep, Van Doorn dakspecialist, ZinCo Benelux

Finance: Achmea, Nationaal Groenfonds, Rabobank

Kennisorganisaties: Alterra, Hoogeschool Rotterdam, InHolland, Metta standaard, Nelen & Schuurmans, NIOO, SBRCURnet, VIBA-expo, Vlinderstichting, Vogelbescherming, WUR

Gebruikers: Corio, woningbouwcoöperatie Domijn

Uitgangspunten

1. Betrokken overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven werken samen actief aan een nieuw maatschappelijk verdienmodel voor het stimuleren van toepassing van begroeide gebruiksdaken. Het gaat om een open experimenteerproces uitgaande van een win-win perspectief voor alle betrokkenen.
2. Voor de begeleiding en ondersteuning van het proces door derden wordt een financiële bijdrage gevraagd, de uren van de deelnemende partijen zijn voor eigen rekening en inbreng. Binnen de Green Deal wordt niet de aanleg van groene daken gefinancierd.
3. Deelnemende partijen spannen zich in om de gegenereerde stimuleringsoplossingen op haalbaarheid te onderzoeken. Partijen zijn bij gebleken haalbaarheid niet verplicht om deze door te voeren. Echter de gegenereerde stimuleringsmaatregelen zijn na instemming van de andere betrokkenen door eenieder te gebruiken.

Vormen van deelname

1. Als partner:

Een GD partner is mede ondertekenaar van de Green Deal. De ondertekening is gepland bij de Innovation Expo op 14 april 2016. Met mede ondertekenen onderschrijft u de doelstellingen van de Green Deal Groene Daken. Partners zijn tevens deelnemer in de Green Deal.

2. Als deelnemer:

Deelnemers doen actief mee in het proces van de Green Deal, kunnen de Green Deal promotioneel gebruiken en leveren een inhoudelijke en financiële bijdrage.

Contact:

Erik Steegman (e.steegman@levenopdaken.nl, 06-1162 0662)

Anne-Marie Bor (a.bor@amborcreatie.nl, 06-1263 4071)

Carleen Mesters (vraag@carleenmesters.nl, 06-2150 8914)

Het eindrapport "**Maatschappelijk verdienen met groene daken**" en meer informatie over fase 1 van de Green Deal Groene Daken vindt u op: www.amborcreatie.nl/GD_GroeneDaken